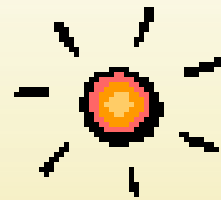

מ.א. משגב

”ישוב לדורות”

מועצה אזורית וועד מקומי

מבנה וסמכויות

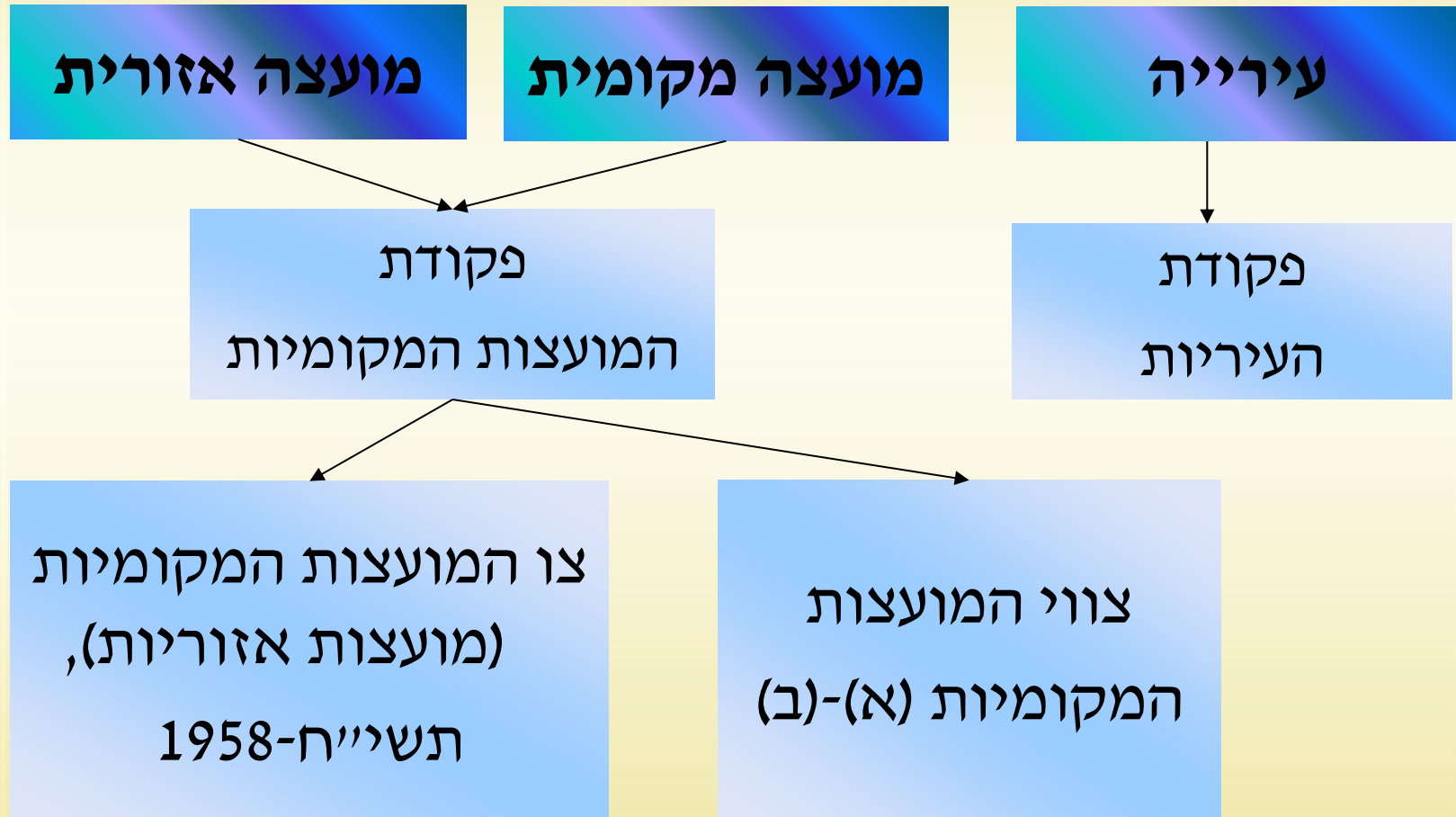

מאי 2013

© משרד עורכי דין קורין

סוגי רשויות מקומיות

מועצה אזורית

מועצה אזורית היא סוג של מועצה מקומית, המורכבת מ-

1. יישובים **כפריים** או **עירוניים** שכל אחד מהם מתנהל באמצעות ועד מקומי ;

2. יישובים/גופים **ללא ייצוג** (כגון היאחזויות נח"ל) ;

3. אזורים שהינם **"תחום עודף"** שאינו כלול בתחום ישוב כלשהו.

סמכויות המועצה האזורית

מקורות הדין

צו המועצות המקומיות
(מועצות אזוריות),
תשי"ח-1958

פקודת
המועצות המקומיות

חוזרי משרד הפנים

פרשנות ע"י ביהמ"ש

סמכויות המועצה

לפי סעיף 63 :

- ◆ לקיים סדר, שלטון תקין ובטחון בתחומי המועצה ;
- ◆ להקים ולקיים ולנהל שירותים, מפעלים ומוסדות שהם, לדעת המועצה לתועלת הציבור ;
- ◆ לדאוג לפיתוח תחום המועצה ושיפורו ולקידום העניינים הכלכליים, החברתיים, התרבותיים והחינוכיים, של תושביו או של כל חלק מהם בתנאים מסוימים ;
- ◆ לשמש נאמן או אפוטרופוס לכל עניין ציבורי ;
- ◆ להקים ולקיים בנינים ולעשות עבודות ציבוריות ;
- ◆ להסדיר, להגביל או לאסור את הקמתם ואת הנהלת ענייניהם של כל שירות, מפעל ומוסד ציבורי, או של כל סוג שבהם, וכן לקבוע מחירים אגרות ושאר תנאים לשימוש בהם ולהנאה מהם ;
- ◆ להסדיר או להגביל את הקמתם של עסקים, מלאכות ותעשיות או של כל סוג שבהם ;

סמכויות המועצה - המשך

- ◆ לקבוע סדרים, להטיל איסורים והגבלות, ולחייב תושבים, בעלים ומחזיקים באמצעים שונים - להבטיח את בריאות הציבור, סדר ובטחון, מניעת מחלות והתפשטותן, השמדת מזיקים, מניעת דליקות; סילוק מפגעים ומניעת תקלות;
- ◆ להסדיר, להגביל או לאסור רוכלות, תגרנות רחוב, צילומי רחוב, פרסומת רחוב, איסוף כספים ברחוב וכיוצא באלה;
- ◆ להסדיר עניני חקלאות, לרבות השקאה, מרעה ומניעת סחף;
- ◆ לטפל במפעלי המים בתחומי המועצה, לשם אספקת מים נאותה;
- ◆ לייסד תאגיד עירוני באישור שר הפנים;
- ◆ לעשות הדרוש להכנת המשק לשעת חירום ולהפעלתו בשע"ח, כולל ארגונם והסדרתם של אספקת מצרכים ושירותים חיוניים;
- ◆ המועצה רשאית לתת אישורים ולהוציא רישיונות בנוגע לעניינים שהיא נדרשת או מוסמכת להם;

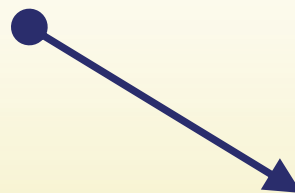
הסמכות להקמת ועד מקומי

סעיף 3(א) לפקודת המועצות המקומיות:

(א) נתכוננה מועצה מקומית באזור הכולל שני כפרים או יותר או חלקים מהם, יכול, בלי לפגוע בהוראות הפקודה, שצו הכינון של המועצה יורה הוראות בעניינים אלה:

(1) הקמת ועדים מקומיים בכפרים או בחלקים מהם, בכולם או במקצתם, הרכב הועדים, אזור שיפוטם, סמכויותיהם וחובותיהם, לרבות הסמכות להטיל על נכסים או אנשים שבאזור שיפוטם ארנונות, היטלים, אגרות ודמי השתתפות;

...

סעיף 90 לצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות),

תשי"ח-1958:

"כל ישוב יתנהל על ידי ועד מקומי."

סמכויות הועד המקומי

בשונה מן המצב החוקי עד לפני קרוב לעשור, הועד המקומי יונק סמכויותיו מהאצלת סמכות מאת המועצה האזורית.

סעיף 132(א) לצו המועצות:

”לועד מקומי יהיו בתחום הנהלתו, כל סמכויות המועצה שבתחומה, לפי סעיף 63, ככל שאצלה לו המועצה על פי החלטתה ובהתאם לתנאים שנקבעו בה, לרבות התנאים והמגבלות בסמכויות אלה ובכפוף לסעיף 63(ה); הועד המקומי יהיה רשאי לעשות שימוש בסמכויותיו, ככל שלא יהיה בכך סתירה להחלטות המועצה שהודיעה עליהן לועד ולחוקי העזר שלה.”

האצלת סמכויות לועד המקומי

- המועצה רשאית להאציל רק סמכויות מן הסמכויות המסורות לה.
- ככל שברצון המועצה לאצול מסמכויותיה לועד המקומי עליה לעשות כן באופן ברור, מפורט ומסודר.
- כל פעולה שנעשתה ללא האצלת סמכויות - בטלה.
- תחום שהואצל - אחראי לו הועד המקומי.
- ניתן להאציל האצלה מלאה או חלקית.
- ניתן להאציל סמכויות שונות לוועדים שונים.
- המועצה רשאית לבטל האצלה בכפוף לזכות שימוע לועד המקומי.
- קיימות סמכויות שאותן לא ניתן להאציל.

סמכויות שאין להאציל

- יסוד תאגידיים או רכישת מניות בתאגידיים (ס' 63(א)(11) לצו);
- הטלת אגרות היטלים או דמי השתתפות (ס' 68 לצו);
- אישור חוקי עזר ופרסומם (ס' 22 לפקודה);
- סמכות להפקיע מקרקעין לפי חוק התכנון והבניה (ס' 63(ה));
- סמכויות ראש המועצה לעניין רישוי עסקים (ס' 4 לצו);

ביצוע הסמכויות

הועד רשאי לפעול בעצמו או באמצעות המועצה. במקרה בו הועד המקומי מבקש לפעול באמצעות המועצה, עליו לפנות אליה בבקשה, כאשר הפעולה תבוצע מתקציבו.

כלפי פנים : הנהגת הקהילה המקומית ("מועצה קטנה");
זיהוי ומיפוי צרכים וציפיות של התושב;
הפעלה שוטפת של הישוב בתחומי הסמכות.
כלפי חוץ : קשר עם המועצה וגורמים אחרים.

**הכל במסגרת התקציב המאושר,
בתחום במוניציפאלי בלבד וכפוף לביקורת.**

קביעת נהלי עבודה

מוצע לקבוע נהלי עבודה:

- ▶ קיום ישיבות
- ▶ עבודה שוטפת של הועדות מול הועד
- ▶ עבודה שוטפת של הועד מול המועצה וגורמים נוספים
- ▶ קביעת העבודה מול גורמי הביקורת, וביקורת עצמית (פעולה מול התקציב והסמכויות, וידוא ביצוע של החלטות קודמות).
- ▶ אינטראקציה עם האגודה השיתופית הפועלת באותו "מרחב אזורי".

הנהלת הועד המקומי בישוב שיתופי

- זהות ועדים - זהות פרסונלית של חברי הועד המקומי וחברי ועד ההנהלה של האגודה השיתופית החקלאית. הפרדה מלאה בין שני התפקידים. סעיף 91(א) לצו.
- נציגות לועד המקומי - שר הפנים מוסמך להורות, שעל חברי האגודה המשמשים כחברי ועד מקומי תיווסף גם נציגות חיצונית של חברים שאינם חברי האגודה, וזאת לבקשת תושבים שאינם חברי אגודה עד 64 יום טרם הבחירות. קיימות מגבלות לעניין זה לפי סוג האגודה. בקיבוץ נדרש ש-30% לפחות מהבוחרים אינם חברי אגודה ושהבקשה תוגש על-ידי לפחות 10%; באגודה אחרת - 10% לפחות מהבוחרים אינם חברי אגודה). יקוים הליך של בחירות לנציגות. סעיף 91א(א) לצו.
- בחירות - בתנאים מסוימים רשאי השר להורות על בחירות גם בישוב שיתופי, אם מבקש זאת אחוז מסוים מהבוחרים בישוב (50% בקיבוץ 20% בשיתופי אחר) עד 64 יום לפני הבחירות ויורה על בחירות אם מספר התושבים שאינם חברי אגודה עולה על מספר חברי האגודה. סעיפים 91ב-ג לצו.

”הסבת הגלגל לאחור”

לקראת הבחירות אפשר לפנות לשר בבקשה לחזור לבחירות לנציגות או למצב זהות ועדים.
הבקשה תאושר אם למעלה מ- 50% מכלל הבוחרים בישוב חברי אגודה;
הבקשה הוגשה על-ידי 80% בוחרים לפחות.

בישוב שאינו שיתופי

בחירות לועד המקומי.

ועד מקומי לצד ועד אגודה

אגודה שיתופית

וולונטרי פרטי

מכוח הסכס (תקנון)

דיני האגודות השיתופיות

רשם האגודות

לפי הגדרת התקנון

חברי אגודה

הצבעה באסיפה כללית

לפי תקנון האגודה

נבחרת

על חברי האגודה בלבד

ועד מקומי

גוף שלטוני

מכוח החוק המסמיך

פקודת המועצות המקומיות

+ צו המועצות

משרד הפנים

5 שנים

פנקס בוחרים

ככלל אין הליכי קבלה כתושב*

*ראה "ישוב קהילתי" לפי התיקון בפקודת האגודות

ממונה על-ידי המועצה

על כל המצוי בתחום השיפוט

מהות

מסגרת פעולה

מקור החקיקה

גורם שלטוני מפקח

משך כהונה

בחירות

הצטרפות

ועדת ביקורת

תחולה וחיוב

ועד מקומי לצד ועד אגודה - המשך

אגודה שיתופית

ועד מקומי

תקנון לפי כללי הדין (קרבה משפחתית, ניגוד עניינים וכו')

זכאות להיבחר

השפעה באמצעות האסיפה

פעם ב-5 שנים למעט בחריגים

יכולת השפעה של הפרט

מסי אגודה

ארנונה, השתתפות מועצה

מימון

גוף פרטי

לפי כללי הדין הציבורי
באישור המועצה

עובדים

איסור על כפל כהונה בוועד ובמועצה

- חוות-דעת 2.2105 של הוועדה למניעת ניגוד עניינים במשרד המשפטים:
"הוועדה חיוותה דעתה, כי נוכח סמכויותיה של המועצה האזורית בכל הנוגע לוועדים המקומיים, אין מקום שמי שמכהן בוועד יהיה גם חבר המועצה האזורית, בעלת סמכויות ההכרעה והפיקוח בכל הנוגע לענייני הוועד, כמפורט לעיל."

• חוזר מנכ"ל משרד הפנים 7/07.

איסור קרבה משפחתית בוועד המקומי

106. בצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), תשי"ח-1958-

"לא יכהנו בוועד מקומי שני קרובי משפחה או יותר";

"קרוב משפחה" – בן זוג, הורה או הורי הורה, בן זוג, בן או בת או בני זוגם, אח או אחות או בני זוגם.

- ✓ ראש הוועד המקומי יודיע לראש המועצה לאחר הבחירות לוועד המקומי מי הם חברי הוועד ואם קיימת ביניהם קרבת משפחה.
- ✓ ראה ראש המועצה כי לוועד נבחרו קרובי משפחה, ישלח להם הודעה בדואר רשום; כל אחד מחברי הוועד שנשלחה אליהם הודעה כאמור, יודיע בתוך 14 ימים לראש המועצה על נכונותו להתפטר מתפקידו או על סירובו לעשות כן.
- ✓ התפטרות חבר שהודיע על נכונותו להתפטר, תיכנס לתוקף עם מסירת הודעתו לידי ראש המועצה.
- ✓ לא הודיע חבר כנדרש וראה ראש המועצה שבוועד ממשיכים לכהן קרובי משפחה, יודיע לכל חבר כאמור על התפנות מקומו במועצה ויפרט את הסיבות לכך.

ועד נחשל

127. נראה למועצה כי ועד מקומי אינו ממלא את התפקידים שהוטלו עליו לפי הפקודה, צו זה או כל דין אחר, או שאינו מנהל כשורה את תחום שיפוטו, רשאית היא, באישור הממונה, **להורות על בחירת ועד** ולקבוע את תאריך הבחירות או למנות, לאחר התייעצות עם הגופים הציבוריים הנוגעים בדבר, ועד מתוך אנשים שכשרים להיות חברי ועד או למנות, לאחר התייעצות כאמור, ועדה למילוי תפקידי הועד המקומי, ובלבד שמימון פעילותו של הועד הממונה ייעשה מתקציב הועד המקומי.

ועד המסרב למלא חובה

127א. (א) ראה ראש המועצה שועד מקומי נמנע ממילוי חובה או מביצוע עבודה שהוטלו עליו בצו זה או בכל דין אחר, רשאי הוא **לדרוש ממנו** בצו למלא את החובה או לבצע את העבודה בתוך הזמן הנקוב בצו. (ב) לא מילא הועד המקומי אחר הצו בתוך הזמן האמור בו, רשאי ראש המועצה, באישור הממונה, **למנות אדם** למילוי החובה או לביצוע העבודה כאמור, לקבוע את השכר שישולם לאדם כאמור ולהורות שהשכר והוצאות העבודה ייפרעו מתקציב הועד המקומי.

תם ולא נשלם...